

Sygn. akt III AUa 1372/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 lutego 2017 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Jarosław Błaszczak

Sędziowie: SSA Elżbieta Kunecka /spr./

SSA Jacek Witkowski

Protokolant: Katarzyna Wojciechowska

po rozpoznaniu w dniu 23 lutego 2017 r. we Wrocławiu

na rozprawie

sprawy z wniosku (...) **Szpitala (...) we W.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W.**

przy udziale **A. J., (...) sp. z o.o. w likwidacji z siedzibą we W.**

o podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne

na skutek apelacji (...) Szpitala (...) we W.

od wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 17 grudnia 2015 r. sygn. akt VIII U 1954/14

o d d a l a apelację.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 25 lipca 2014 r., nr 1674/2014 organ rentowy – Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W. na podstawie art. 83 ust. 1 pkt. 3 w zw. z art. 8 ust. 2a, art. 18 ust. 1 i 1a, art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2015, poz. 121z późn. zm.) oraz w art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2015r., poz. 581 ze zm.) stwierdził, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia zainteresowanej **A. J.** podlegającej ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu, wypadkowemu i zdrowotnemu jako pracownik u płatnika składek (...) Szpital (...) wynosi:

Okres (mm-rrrr)	Ubezpieczenia emerytalne i rentowe	Ubezpieczenie chorobowe	Ubezpieczenie wypadkowe	Ubezpieczenie zdrowotne
-----------------	------------------------------------	-------------------------	-------------------------	-------------------------

07-2009	4 173,80 zł	4 173,80 zł	4 173,80 zł	3 601,57 zł
---------	-------------	-------------	-------------	-------------

Sąd Okręgowy we Wrocławiu Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 17 grudnia 2015r. oddalił odwołanie.

Rozstrzygnięcie swoje Sąd Okręgowy powziął po ustaleniu następującego stanu faktycznego:

(...) Szpital (...) we W. (następca prawny (...) Szpitala (...) we W.) zawarł w dniu 07.11.2008r. umowę z firmą (...) sp. z o.o. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej we W. w zakresie: świadczeń wykonywanych przez pielęgniarki/położne w zakresie instrumentowania do zabiegów, w zakresie opieki pielęgniarskiej anestezyjologicznej i intensywnej terapii, w systemie pracy jednozmianowej, dwuzmianowej, trzymianowej.

Płatnik składek w dniu 01.09.2009r. zawarł też umowę z firmą (...) sp. z o.o. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej we W. w zakresie: usług medycznych z zakresu anestezyjologii i intensywnej terapii na świadczenie usług medycznych w podstawowej ordynacji czasu pracy (tj. w zakresie godzin pracy od 7:30 do 15:05), dyżur zwykły 16,25h/dobę (świadczony od poniedziałku do piątku), dyżur zwykły 24h/dobę (świadczony w sobotę), dyżur zwykły 24h/dobę (świadczony w niedzielę i święta) na rzecz pacjentów (...) Szpitala (...).

W dniu 03.01.2011r. zawarł natomiast umowę z (...) Przychodnią (...) w O., reprezentowaną przez C. S. w zakresie: usług medycznych z zakresu neurochirurgii (zabezpieczenie dyżurów od poniedziałku do piątku w godz. 15:05 – 7:30, w soboty i dni wolne od pracy 24h/ na dobę oraz dyżury 24 h dobę w dni robocze na rzecz pacjentów (...) Szpitala (...) we W..

Do realizacji ww. umów podmioty gospodarcze zatrudniały, w ramach umów zlecenia osoby, które były jednocześnie pracownikami kontrolowanego płatnika składek. Zleceniobiorcy w ramach zawartych umów świadczyli usługi medyczne na rzecz (...) Szpitala (...), w pracowniach, poradniach i oddziałach wchodzących w skład Szpitala.

Zawarte umowy stanowią, że przedmiot umowy realizowany jest przy wykorzystaniu posiadanego przez zleceniobiorcę zaplecza personalnego do wykonywania przedmiotu umowy oraz przy nieodpłatnym wykorzystaniu bazy lokalowej, aparatury i sprzętu medycznego oraz diagnostyki wewnętrznej i zewnętrznej, leków i materiałów opatrunkowych oraz sprzętu jednorazowego użytku dostarczonych przez zleceniodawcę.

W ramach wykonania przedmiotowych umów wynagrodzenie ustalone zostało za wykonanie poszczególnych świadczeń i było ustalone w określonej kwocie brutto za każdą godzinę pełnionego dyżuru. Dyżury pielęgniarek na oddziałach ustalała administracja szpitalna i na tej podstawie oddziałowe ustalały grafik na 7 dni przed końcem każdego miesiąca. Przy planowaniu powyższych dyżurów uwzględniano normy, które dany pracownik miał wypracować w ramach stosunku pracy.

Pielęgniarki zatrudnione w ramach umowy zlecenia z (...) sp. z o.o. pracowały co do zasady wśród tych samych chorych co do których wykonywały czynności w ramach stosunku pracy, na sprzęcie i lekach szpitala. Dyżur pielęgniarki wykonującej swoje obowiązki w ramach umowy zlecenia podpisanej ze Spółką (...) nie różnił się niczym w aspekcie opieki pielęgniarskiej od dyżuru pełnionego w ramach stosunku pracy.

Zainteresowana **A. J.** jest zatrudniona na podstawie umowy o pracę w (...) Szpitalu (...) od 2000r. na stanowisku pielęgniarki. Od lutego 2006r. jest zatrudniona na stanowisku pielęgniarki na sali operacyjnej jako pielęgniarka anestezyjologiczna. Grafiki pracy ze stosunku pracy ustalała oddziałowa M. K.. Podpisanie umowy zlecenia było spowodowane brakami personelu, a dyrektor Szpitala nie chciał płacić za nadgodziny. Obowiązki zainteresowanej z tytułu umowy o pracę i umowy zlecenia były takie same. Prace z obu tytułów wykonywała w tym samym miejscu. W ramach umowy zlecenie również podlegała oddziałowej, zatrudnionej w (...). Prace ze stosunku pracy świadczyła na dyżurach od 7 do 19 i od 19 do 7. Pracę z tytułu umowy zlecenia świadczyła w takich samych godzinach. Oddziałowa

ustalała grafik dyżurów pracowniczych. Zainteresowana nie wystawiała rachunków. Wynagrodzenie z tytułu umowy zlecenia było przelewane na konto bankowe przez Spółkę (...). Wszystkie dokumenty dotyczące umowy zlecenia otrzymywała od oddziałowej.

W PIT 11 za 2009 roku sporządzonym przez Spółkę (...) wykazana została jako przychód kwota 842,40 zł i ta sama kwota została rozliczona przez ZUS w oparciu o uzyskane w trakcie kontroli rachunki i umowy.

W wyniku kontroli przeprowadzonej od 11.02.2014r. do dnia 04.03.2014r. przez Wydział Kontroli Płatników Składek Oddział Zakładu Ubezpieczeń Społecznych we W. w (...) Szpitalu (...) we W. stwierdzono, że ubezpieczona wykonująca umowę zlecenia w zakresie pełnienia dyżurów wykonywała w istocie pracę na rzecz własnego pracodawcy, tj. (...) we W..

Decyzją z dnia 25 lipca 2014 r., nr 1674/2014 organ rentowy – Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W. na podstawie art. 83 ust. 1 pkt. 3 w zw. z art. 8 ust. 2a, art. 18 ust. 1 i 1a, art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2015, poz. 121z późn. zm.) oraz w art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2015r., poz. 581 ze zm.) stwierdził, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia zainteresowanej **A. J.** podlegającej ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu, wypadkowemu i zdrowotnemu jako pracownik u płatnika składek (...) Szpital (...) wynosi:

Okres (mm-rrrr)	Ubezpieczenia emerytalne i rentowe	Ubezpieczenie chorobowe	Ubezpieczenie wypadkowe	Ubezpieczenie zdrowotne
07-2009	4 173,80 zł	4 173,80 zł	4 173,80 zł	3 601,57 zł

Przy takich ustaleniach Sąd Okręgowy odwołanie wnioskodawcy oddalił.

Spór, jaki stał się przedmiotem rozpoznania Sądu w niniejszym postępowaniu sprowadzał się w istocie do tego, czy zainteresowana w rzeczywistości świadczyła pracę na rzecz swojego pracodawcy, pomimo zawarcia umowy zlecenia z (...) sp. z o.o. W konsekwencji rozstrzygnąć należało, czy zawarcie przez zainteresowaną, umowy zlecenia z (...) sp. z o.o., której przedmiotem było świadczenie usług pielęgniarki anestezjologicznej w (...) we W., jest faktycznym świadczeniem pracy na rzecz pracodawcy.

Stan faktyczny w sprawie Sąd ustalił w oparciu o akta ZUS, protokół kontroli oraz zeznania świadków i wnioskodawczyni. Przeprowadzone dowody nie były kwestionowane przez żadną ze stron co do ich prawdziwości i rzetelności. Także Sąd nie znalazł podstaw by nie dać im wiary.

Wskazany powyżej materiał dowodowy tworzy spójną i logiczną całość, obrazującą stan faktyczny sprawy, który należało ocenić przy uwzględnieniu obowiązujących przepisów prawa i stanowisk procesowych stron postępowania zawartych w decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz odwołaniu od tej decyzji.

Zgodnie z art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych - za pracownika w rozumieniu ustawy uważa się także osobę wykonującą pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowy o dzieło, jeżeli umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy, lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy.

Przepis ten rozszerza zatem pojęcie pracownika dla celów ubezpieczeń społecznych poza sferę stosunku pracy. Rozszerzenie to dotyczy dwóch sytuacji. Pierwszą jest wykonywanie pracy na podstawie jednej z wymienionych umów prawa cywilnego, przez osobę, która umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy. Drugą, jest wykonywanie pracy na podstawie jednej z tych umów przez osobę, która taką umowę zawarła z osobą trzecią, jednakże w jej ramach wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy.

Przesłanką decydującą o uznaniu takiej osoby za pracownika w rozumieniu ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych jest to, że - będąc pracownikiem związanym stosunkiem pracy z danym pracodawcą - jednocześnie świadczy na jego rzecz pracę w ramach umowy cywilnoprawnej, zawartej z nim lub inną osobą.

W konsekwencji, nawet, gdy osoba ta (pracownik) zawarła umowę zlecenia czy też umowę o dzieło z osobą trzecią, to pracę w jej ramach wykonuje faktycznie dla swojego pracodawcy bo to on uzyskuje rezultaty jej pracy.

Można też wskazać, że art. 8 ust. 2a ustawy systemowej dotyczy z reguły pracy wykonywanej na podstawie umowy cywilnoprawnej na rzecz pracodawcy, która mogłaby być świadczona przez jej wykonawcę w ramach stosunku pracy z tym pracodawcą, z tym, że musiałby on wówczas przestrzegać przepisów o godzinach nadliczbowych, powierzeniu pracownikowi do wykonywania pracy innej niż umówiona (art. 42 § 4 k.p.) oraz innych ograniczeń i obciążeń wynikających z przepisów prawa pracy.

W rozumieniu w/w art. 8 ust. 2a ustawy systemowej w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe pracowników uwzględnia się również przychód z tytułu umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia albo umowy o dzieło.

Z kolei podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe pracowników stanowi przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy - art. 18 ust. 1. Natomiast podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe oraz ubezpieczenie wypadkowe stanowi podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i ubezpieczenia rentowe zgodnie z art. 20 ust. 1 cytowanej ustawy.

W myśl art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych obowiązującej od dnia 01 października 2004r. do ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne osób wykonujących pracę na podstawie umowy zlecenia stosuje się przepisy określające podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe tych osób.

Ustalony w sprawie stan faktyczny w ocenie Sądu jednoznacznie wskazuje, że zainteresowana w spornych okresach, w ramach umowy zlecenia zawartej z (...) Sp. z o.o. jako pielęgniarka wykonywała pracę na rzecz swojego pracodawcy tj. (...) Szpitala (...) we W.. Czynnikiem decydującym o tym, na rzecz jakiego podmiotu praca była de facto wykonywana, jest bowiem finalny efekt tej pracy. Należy w takiej sytuacji badać, który podmiot osiąga w ostatecznym rozrachunku korzyść z wykonania umowy. Z treści umów zlecenia wynika, że praca świadczona przez zainteresowaną na podstawie tych umów wykonywana była na rzecz pracodawcy, z którym zainteresowaną łączył stosunek pracy. Porównanie czynności wykonywanych przez zainteresowaną zarówno w ramach umowy o pracę jak i wykonywanych na podstawie umowy zlecenia wskazuje, że przedmioty ww. umów cywilnoprawnych pokrywały się ze sobą, zaś finalnym odbiorcą zlecenia był (...) Szpital (...) we W..

Jak bowiem wynika z zeznań zainteresowanej i świadka wnioskodawczyni miała taki sam zakres obowiązków zarówno w czasie dyżuru z umowy o pracę jak i z umowy zlecenia. Zajmowała się tymi samymi pacjentami i tej samej przełożonej podlegała.

Problem, kto jest płatnikiem składek w stosunku do osoby wykonującej pracę na rzecz pracodawcy w ramach umowy o dzieło zawartej z osobą trzecią został rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 2 września 2009 r. w sprawie II UZP 6/09 (OSNP 2010/3-4/46, Prok.i Pr.-wkł. 2010/11/44, Biul. SN 2009/9/22, M.P.Pr.

2010/3/158-160). Zgodnie z brzmieniem tej uchwały pracodawca, którego pracownik wykonuje na jego rzecz pracę w ramach umowy o dzieło zawartej z osobą trzecią, jest płatnikiem składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe z tytułu tej umowy. Poglądy zawarte w przedmiotowej uchwale znajdują wprost zastosowanie wobec osoby wykonującej pracę na rzecz pracodawcy w ramach umowy zlecenie zawartej z osobą trzecią.

Odnosząc się natomiast do zarzutów wnioskodawcy w zakresie naruszenia, przy wydaniu zaskarżonych decyzji, szeregu przepisów kodeksu postępowania administracyjnego, Sąd wskazuje, że w postępowaniu przed sądem w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych zastosowanie znajdują przepisy kodeksu postępowania cywilnego, a nie przepisy kodeksu postępowania administracyjnego. W związku z tym nie ma możliwości badania w świetle przepisów tego kodeksu prawidłowości wydanej przez organ rentowy decyzji. Naruszenie przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego nie stanowi przesłanki wzruszenia decyzji przez sąd ubezpieczeń społecznych, więc także w tym aspekcie przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego nie są przez ten Sąd stosowane. Postępowanie sądowe w sprawach z zakresu prawa ubezpieczeń społecznych skupia się na wadach wynikających z naruszenia prawa materialnego i kwestia wad decyzji administracyjnych spowodowanych naruszeniem przepisów postępowania, pozostaje poza przedmiotem tego postępowania. W związku z tym jest oczywiste, że wśród przewidzianych w art. 477⁽⁹⁾ § 3, 477⁽¹⁰⁾ § 2 i art. 477⁽¹⁴⁾ k.p.c. sposobów rozpoznania odwołania przez Sąd nie przewidziano stwierdzenia nieważności decyzji organu rentowego, nawet przy odpowiednim stosowaniu art. 180 § 1 k.p.a.

Sąd Ubezpieczeń Społecznych - jako Sąd powszechny - może i powinien dostrzegać jedynie takie wady formalne decyzji administracyjnej, które decyzję tę dyskwalifikują w stopniu odbierającym jej cechy aktu administracyjnego (por. uchwały Sądu Najwyższego z 21 listopada 1980 r., III CZP 43/80, OSNCP 1981 Nr 8, poz. 142, z 27 listopada 1984 r., III CZP 70/84, OSNCP 1985 Nr 8, poz. 108 oraz z 21 września 1984 r., III CZP 53/84, OSNCP 1985 nr 5-6, poz. 65). Stwierdzenie takiej wady następuje jednak tylko dla celów postępowania cywilnego i ze skutkami dla tego tylko postępowania.

Sąd Okręgowy podziela stanowisko Sądu Najwyższego zawarte w postanowieniu z 28 maja 2002 r., II UKN 356/01, OSNP 2004/3/52 przychylając się do stwierdzenia, iż postępowanie w sprawie stwierdzenia nieważności decyzji administracyjnej jest samodzielnym postępowaniem administracyjnym ograniczającym się do ustalenia, czy decyzja dotknięta jest jedną z wad wymienionych w art. 156 § 1 pkt 1-7 k.p.a. Rozstrzygnięcie kończące to postępowanie następuje w drodze decyzji (art. 158 § 1 k.p.a.) podejmowanej przez organ administracji publicznej (art. 156 § 1 k.p.a.), toteż orzekanie w tej kwestii przez Sąd powszechny byłoby naruszeniem kompetencji właściwego organu administracji publicznej.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy wskazuje, że w niniejszym postępowaniu nie może badać naruszeń prawa administracyjnego, a tym samym argumenty zawarte w odwołaniu nie mogą wpłynąć na zmianę zaskarżonej decyzji organu rentowego, zgodnie ze stanowiskiem skarżącego.

Sąd wziął pod uwagę również wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2011 r. III UK 22/11, stanowiący, że pracodawca (w rozumieniu art. 3 k.p.) jest z mocy art. 4 pkt 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 ze zm.) płatnikiem składek pracowników pozostających z nim w stosunku pracy i jednocześnie wykonujących na jego rzecz pracę w ramach umów cywilnoprawnych zawartych z osobą trzecią (art. 8 ust. 2a tej ustawy). Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne.

Sąd oczywiście dostrzega, iż rozmiar działalności prowadzonej przez (...) Szpital (...) wyklucza, aby od osób zarządzających oczekiwać osobistej znajomości każdego pracownika pozwalającej na nabycie wiedzy o powstaniu relacji o której mowa w omawianym przepisie. Od osób sprawujących zarząd nad Szpitalem można jednak oczekiwać znajomości prawnych i finansowych konsekwencji wynikających z korzystania - z pominięciem zasad reglamentacji czasu pracy - z efektów pracy świadczonej przez pracowników na rzecz pracodawcy w ramach dodatkowej umowy cywilnoprawnej zawartej z pośrednikiem.

Dla uniknięcia lub złagodzenia tych skutków pracodawca - zlecając osobie trzeciej wykonanie określonych usług - powinien albo umownie wyłączyć możliwość zatrudnienia własnych pracowników, albo uwzględnić, iż będzie na nim ciążył obowiązek opłacania składek na ubezpieczenia społeczne pracownika. Realizacja wynikającego z omawianego przepisu obowiązku fiskalnego nakłada na płatnika obowiązek uzyskania wiedzy odnośnie tego, czy jego własny pracownik nie wykonuje na jego rzecz pracy w ramach umowy cywilno-prawnej z pośrednikiem, udzielenie informacji w tym zakresie jest obowiązkiem w pierwszej kolejności samego pracownika, ale możliwym jest domaganie się jej od kontrahenta - pośrednika. Będący wynikiem zaniedbań brak wiedzy odnośnie istotnych dla realizacji ustawowych obowiązków okoliczności nie może usprawiedliwiać oceny, iż są one niewykonalne.

Skoro zainteresowana wykonywała czynności w ramach umowy zlecenia zawartej z (...) sp. z o.o. na tym samym oddziale (...) Szpitala (...), na którym świadczyła pracę w ramach stosunku pracy i nadzorowała ją ta sama osoba, to niezależnie nawet od braku stosownej wiedzy osób zarządzających szpitalem, w tej konkretnej sprawie nie sposób uznać, aby pracodawca (...) nie miał wiedzy o tym, że pracę na rzecz spółki świadczą jej pracownicy, w ramach umów cywilno-prawnych zawartych z osobą trzecią.

Dokonując wykładni przepisu art. 8 ust. 2a ustawy Sąd kierował się utrwaloną już wykładnią tego przepisu w orzecznictwie Sądu Najwyższego, którą jednoznacznie podzielił (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 lutego 2010 r. w sprawie o sygn. akt I UK 259/09, lex numer 585727; uchwała Sądu Najwyższego z dnia 2 września 2009 r. w sprawie o sygn. akt II UZP 6/09, OSNP 2010/3-4/46, lex numer 514221; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2011 r. w sprawie o sygn. akt III UK 22/11, OSNP 2012/21-22/266, lex numer 1227536).

Odnosząc się do zarzutów wnioskodawcy dotyczących sposobu wyliczenia podstawy wymiaru składek, Sąd wskazuje, że kwota podana przez organ rentowy jest tożsama z kwotą wykazaną jak przychód przez Spółkę (...) w PIT-11.

W ocenie Sądu z analizy zgromadzonego materiału dowodowego jednoznacznie wynika, że zainteresowana zatrudniona na podstawie umowy o pracę w (...) Szpitalu (...), wykonując czynności w ramach nawiązanej umowy cywilnoprawnej zawartej z (...) sp. z o.o. - wykonywała pracę na rzecz swojego pracodawcy, który to uzyskiwał rezultaty tej pracy.

Dlatego, mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. należało orzec jak w punkcie I wyroku.

Orzeczenie o kosztach, zawarte w II punkcie wyroku, oparto na art. 98 k.p.c. oraz § 6 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu (t. j. Dz. U. z 2013r poz.490).

Apelację od powyższego wyroku złożył wnioskodawca zaskarżając wyrok w całości i zarzucając:

- naruszenie prawa materialnego tj. art., 8 ust. 2a w zw. z art. 18 ust. 1 i 1 a, art. 20 ust.1 ustawy z 13.10.1998 o systemie ubezpieczeń społecznych oraz z art. 81 ust.1 z 27.08.2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych/.../ ,

- art.4 pkt.2a w zw. z art. 8 ust.2 a sus poprzez niewłaściwe zastosowanie i błędne przyjęcie ,że (...) jako płatnik składek ma obowiązek uwzględnienia w podstawie wymiaru składek – przychodu jaki zainteresowana ad. 1 osiągnęła z tytułu umowy zawartej z zainteresowanym ad.2,

-błąd w ustaleniach faktycznych mających wpływ na treść zaskarżonego wyroku i polegający na niewłaściwym przyjęciu, że zainteresowana ad.1 wykonywała faktycznie pracę na rzecz (...),

- naruszenie art. 328 &2 kpc poprzez nieodniesienie się w uzasadnieniu wyroku do zarzutów (...) dotyczących błędnego uwzględnienia przez ZUS w podstawach wymiaru składek części pracowniczej ,

Wskazując na powyższe zarzuty wnoszą o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez stwierdzenie, że zainteresowane nie podlegają obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym i zdrowotnym w okresach wskazanych w zaskarżonej decyzji, zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja płatnika składek (...) Szpitala (...) nie zasługuje na uwzględnienie.

Przedmiotem sporu jest podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne zainteresowanej pracownicy płatnika, która w okresach wykonywania pracy na podstawie umowy o pracę u wnioskodawcy, zawierała umowy zlecenia na świadczenie usług z (...)Sp.zo.o, Wyjaśnienia wymagała kwestia, czy zainteresowana w okresach wskazanych w zaskarżonej decyzji, w ramach umów zawartych dotyczących świadczenia usług medycznych, może być uznana za pracownika w rozumieniu art. 8 ust. 2 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U.2015.121 j.t. ze zm.).

W zakresie zarzutu wnioskodawcy dotyczącego naruszenia art. 8 ust. 2 ustawy systemowej, Sąd Apelacyjny ocenił, że jest on nieuzasadniony. Sąd Okręgowy prawidłowo zinterpretował i zastosował art. 8 ust. 2a ustawy systemowej. Zważyć należy, że zgodnie z treścią tego przepisu, za pracownika uważa się także osobę wykonującą pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia albo umowy o dzieło, jeżeli umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy, lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy. W judykaturze prezentowane jest jednolite stanowisko, z którego wynika, że art. 8 ust. 2a ustawy systemowej rozszerza pojęcie pracownika dla celów ubezpieczeń społecznych poza sferę stosunku pracy. Rozszerzenie dotyczy sytuacji, gdy praca wykonywana jest na podstawie jednej z wymienionych w tym przepisie umów prawa cywilnego przez osobę, która umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy lub gdy praca jest wykonywana na podstawie umowy prawa cywilnego zawartej z osobą trzecią, ale praca jest wykonywana na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy. Pojęcie pracownika w rozumieniu powyższego unormowania ma szerszy zakres znaczeniowy niż pojęcie pracownika w rozumieniu przepisów prawa pracy (art. 2 kp i art. 22 § 1 kp) i obejmuje również osoby wykonujące pracę na podstawie umów cywilnoprawnych w sytuacji, gdy umowę taką zawarły z pracodawcą, z którym pozostają w stosunku pracy lub jeżeli w ramach tej umowy wykonują pracę na rzecz tego pracodawcy, choćby umowa cywilnoprawna została zawarta z osobą trzecią (vide: uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z 18 października 2011 r., III UK 22/11, Gazeta Prawna 2012/25/9, uchwała Sądu Najwyższego z 2 września 2009 r., II UZP 6/09, OSNP 2010/3-4/46). Objęcie definicją pracownika dla potrzeb prawa ubezpieczeń społecznych, nie tylko pracowników w znaczeniu, jakie temu pojęciu nadają przepisy kodeksu pracy, ale także osób zatrudnionych na podstawie umów cywilnoprawnych (agentów, zleceniobiorców, wykonawców dzieła) oznacza jednocześnie rozszerzenie pracowniczego tytułu obowiązkowego podlegania ubezpieczeniom społecznym, co wpływa na sposób ustalania podstawy wymiaru składek na to ubezpieczenie. Hipotezą normy prawnej wynikającej z art. 8 ust. 2a ustawy systemowej objęte są dwa rodzaje relacji pomiędzy zainteresowanymi podmiotami. Pierwszą jest sytuacja, gdy oba stosunki (pracowniczy i cywilnoprawny) dotyczą tych samych podmiotów jednocześnie występujących wobec siebie w roli pracodawcy – zleceniodawcy i pracownika - zleceniobiorcy, drugą zaś sytuacja, gdy na istniejący stosunek pracy nakłada się na stosunek cywilnoprawny między pracownikiem i osobą trzecią, na podstawie którego pracownik wykonuje pracę na rzecz pracodawcy w ramach łączącej pracodawcę z osobą trzecią (zleceniodawcą) umownej więzi prawnej. W tym ostatnim przypadku pracodawca jest rzeczywistym beneficjentem pracy świadczonej przez pracownika – zleceniobiorcę, bez względu na to, czy w trakcie jej wykonywania pracownik pozostawał pod faktycznym kierownictwem pracodawcy i czy korzystał z jego majątku. Z regulacją art. 8 ust. 2a ww. ustawy systemowej koresponduje unormowanie art. 18 i art. 20 ust. 1 tej ustawy dotyczące problematyki podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne. Skoro bowiem w sytuacjach, do których odnosi się art. 8 ust. 2a ustawy systemowej mamy do czynienia z jednym, szeroko ujętym pracowniczym tytułem obowiązkowego podlegania ubezpieczeniom społecznym, to konsekwentnie w art. 20 ust. 1 tej ustawy nakazano w stosunku do tych ubezpieczonych uwzględnienie w podstawie wymiaru składek również przychodu z tytułu umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy, do której zgodnie

z kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia albo umowy o dzieło. Zatem w przypadku pracowników, o których mowa w art. 8 ust. 2a ustawy systemowej, podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne stanowi łączny przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych uzyskany z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy oraz umów cywilnoprawnych.

Zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy systemowej na płatniku (na pracodawcy) spoczywa obowiązek obliczania, rozliczania i przekazywania składek do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. W odniesieniu do pracowników w rozumieniu art. 8 ust. 2a ustawy systemowej, płatnikiem jest pracodawca, a przychód z tytułu umowy cywilnoprawnej jedynie uwzględnia się w podstawie wymiaru składek z tytułu stosunku pracy. Pracodawca, ustalając podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z tytułu stosunku pracy, powinien więc zsumować wynagrodzenie z umowy cywilnoprawnej z wynagrodzeniem ze stosunku pracy. Taki sam sposób postępowania dotyczy także sytuacji, gdy umowa cywilnoprawna została zawarta z innym podmiotem (osobą trzecią), lecz praca w jej ramach jest wykonywana na rzecz pracodawcy, gdyż obowiązki płatnika powinny obciążać podmiot, na rzecz którego praca w ramach umowy cywilnoprawnej jest faktycznie świadczona i który w związku z tym uzyskuje jej rezultaty, unikając obciążeń i obowiązków wynikających z przepisów prawa pracy (vide: wyroki Sądu Najwyższego z 14 stycznia 2010 r., I UK 252/09, LEX nr 577824, z 22 lutego 2010 r., I UK 259/09, LEX nr 585727).

Prawidłowo zatem Sąd pierwszej instancji przyjął, że zachodzą podstawy do zastosowania przepisu art. 8 ust. 2a ustawy systemowej. Przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało, że zainteresowane pielęgniarki w ramach umów zlecenia zawartych ze Spółką (...) wykonywały te same czynności – usługi medyczne – jakie świadczyły z tytułu zatrudnienia na podstawie umów o pracę łączących je z pracodawcą. Zasad świadczenia usług medycznych nie ustalał podmiot zewnętrzny. O tym, kiedy i w jakim zakresie zainteresowana będzie wykonywała dodatkowe dyżury decydowały pielęgniarki przełożone na poszczególnych oddziałach. Ponadto wszystkie podejmowane przez zainteresowane czynności były wykonywane w siedzibie pracodawcy, na rzecz jego pacjentów, w systemie podporządkowania przełożonej pielęgniarek, lekarzom dyżurującym, co wynikało z istoty świadczonych usług pielęgniarskich w szpitalu. Faktycznym beneficjentem pracy świadczonej przez zainteresowane w ramach umów cywilnoprawnych był wnioskodawca.

W kontekście powyższych rozważań za nieuzasadnione należało uznać zarzuty apelacji dotyczące naruszenia art. 4 pkt 2 lit. a, art. 17 ust. 1 i 2 ustawy systemowej., Jak wskazano wyżej, zgodnie z treścią art. 18 ust. 1 w zw. z art. 20 ust. 1 ustawy systemowej, podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe ubezpieczonych wymienionych w art. 6 ust. 1 pkt 1-3 (w tym pracowników) i pkt 18a stanowi przychód, o którym mowa w art. 4 pkt 9 i 10. W przypadku ubezpieczonych, o których mowa w art. 8 ust. 2a, w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe uwzględnia się również przychód z tytułu umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia albo umowy o dzieło (art. 18 ust. 1a ustawy). Zatem płatnik składek, ustalając podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z tytułu stosunku pracy, powinien zsumować wynagrodzenie z umowy cywilnoprawnej z wynagrodzeniem ze stosunku pracy. Przychód, jaki uzyskały zainteresowane pracownice wnioskodawcy z tytułu wykonywania świadczeń wynikających z zawartej umowy zlecenia, powinien być uwzględniony w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne wykazywanej w dokumentach rozliczeniowych wnioskodawcy. Obowiązek wliczenia tego przychodu należał w czasie obowiązywania spornych umów zlecenia do wnioskodawcy z uwagi na uznanie zainteresowanych za pracowników w rozumieniu przepisu art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych podlegającym obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tego tytułu.

Ponadto brak jest podstaw do uwzględnienia podnoszonego zarzutu naruszenia przepisu art. 328 & 2 kpc, gdyż Sąd Okręgowy sporządził uzasadnienie wyroku zgodnie z obowiązującymi wymogami i odniósł się do wszystkich spornych kwestii istotnych dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Apelacyjny orzekł o oddaleniu apelacji jako nieuzasadnionej na podstawie art. 385 kpc.

SSA Jacek Witkowski SSA Jarosław Błaszczak SSA Elżbieta Kunecka

AdSz